

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету економіки
та управління
Андрій КОЦУР
_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни	«Міжнародні економічні відносини»
ступінь вищої освіти –	бакалавр
галузь знань -	28 «Публічне управління та адміністрування»,
спеціальність –	281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма -	«Публічне управління та адміністрування»

кафедра міжнародних економічних відносин

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	III	5	28	28	3	8	83	150	5
Заочна	III	5, 6	8	4	-	-	138	150	6

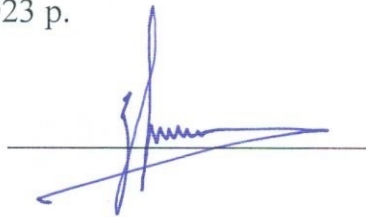
30.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26.06.2021 р.).

Робочу програму склала доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доцент, канд. екон. наук Ольга ДЕМ'ЯНЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувача кафедри,
д-р. екон. наук, проф.

Роман ЗВАРИЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Менеджмент», протокол № 1 від 31.08. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р. екон. наук, проф.

Михайло ШКІЛЬНЯК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "Міжнародні економічні відносини"

1. Опис дисципліни "Міжнародні економічні відносини"

Дисципліна – Міжнародні економічні відносини	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»	Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 5</i> <i>Заочна – 5, 6</i>
Кількість змістових модулів – 5	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год</i> <i>Заочна – 8 год</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год</i> <i>Заочна – 4 год</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 83 год</i> <i>Заочна – 138 год</i> Тренінг, КПЗ: <i>Денна – 8 год</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год</i>
Тижневих годин – 10,7 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"

2.1. Мета вивчення дисципліни

Глобалізація та поглиблення міжнародної господарської співпраці обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку вітчизняної економіки.

Вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є складовою частиною підготовки фахівців з менеджменту. Глибоке і всебічне вивчення предмету сприяє формуванню у студентів нового типу економічного мислення, потреби в постійному удосконаленні знань, аналізу економічної інформації, вмінню приймати практичні рішення у процесі міжнародної економічної діяльності. Вона зорієнтована на розвиток спеціаліста, здатного аналізувати тенденції, закономірності й особливості розвитку світового ринку, вести ділові переговори, розв'язувати проблеми міжнародних економічних відносин, аналізувати зовнішньоекономічну політику України у процесі її інтеграції в сучасні світогосподарські структури. На основі здобутих знань студенти отримають навички проведення моніторингу ринкового середовища на національному та міжнародному рівнях.

Метою викладання навчальної дисципліни "Міжнародні економічні відносини" є формування у майбутніх менеджерів системи теоретичних знань і практичних навичок в

поглибленому освоєнні загальних закономірностей та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ) для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Предметом дисципліни є система зв'язків національних економік різних країн на основі поділу праці.

Завданнями вивчення дисципліни "Міжнародні економічні відносини" є:

- розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;

- аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування;
- форми, методи і механізми регулювання міжнародної торгівлі;
- процеси міграції робочої сили та руху капіталу;
- проблеми функціонування світової валютної системи;
- напрями міжнародного науково-технічного обміну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу;
- визначати необхідність широкого залучення національних економік до світогосподарських процесів;

- розробляти стратегії формування іміджу та бренду країни на міжнародній арені;
- виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних відносин;
- моделювати розвиток МЕВ у системі багатостороннього співробітництва.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» основна увага приділяється оволодінню студентами загальними компетентностями, а саме:

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті..

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо тенденцій і проблем розвитку міжнародних економічних відносин попередньо їм необхідно опрацювати такі дисципліни як Макроекономіка, Політологія.

2.5. Результати навчання

Результати навчання згідно ОПП:

ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

3. Зміст дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин

Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Предмет і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини». Сутність, об'єкти, суб'єкти і рівні розвитку МЕВ. Значення міжнародних економічних відносин. Економічний зміст МЕВ. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства. Еволюція розвитку МЕВ. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.

Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Види міжнародного поділу праці. Види і форми спеціалізації. Основні форми міжнародної кооперації. Класифікація національних економік в системі МЕВ. Ознаки систематизації країн. Форми МЕВ. Форми діяльності підприємств на міжнародному ринку. Середовище дії системи МЕВ. Особливості середовища міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі.

Меркантилістська теорія. Теорія абсолютних переваг А. Сміта. Політика «лесе-фер». Альтернативні витрати і альтернативна ціна. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.

Сучасні теорії міжнародної торгівлі.

Теорія розміру країн. Показники вимірювання розміру країн. Характеристики малих країн. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана. Ефект масштабу. Міжнародна конкуренція. Конкурентоспроможність. Конкурентні переваги. Теорія конкурентних переваг Майкла Портера. «Діамант» Портера.

Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ

Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.

Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку. Еволюція форм ринку. Класифікація світових товарних ринків. Сучасні особливості розвитку міжнародної торгівлі. Ціноутворення на світовому ринку. Ознаки світової ціни. Ціноутворюючі фактори. Рівні світових цін. Види і форми міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Основні принципи і рівні регулювання міжнародних торговельних відносин. Методи державного регулювання міжнародних торговельних відносин.

Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни. Абсолютні показники: зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг; сальдо зовнішньої торгівлі товарами і послугами. Відносні показники: індекси динаміки; індекс “умов торгівлі”; індекс концентрації експорту; індекс імпортової залежності. Показники структури та структурних зрушень. Структура експорту (імпорту) товарів чи послуг. Індекс диверсифікації експорту (імпорту). Індекс географічної концентрації експорту (імпорту). Регіональні (географічні) структури експорту та імпорту. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі. Імпортна квота. Експортна квота. Індекс інтенсивності торгівлі. Індекс інтенсивності експортної торгівлі. Індекс інтенсивності імпортової торгівлі. Індекси спеціалізації торгівлі та порівняльні переваги. Внутрішньогалузева торгівлі..

Показники динаміки міжнародної торгівлі. Показники результативності міжнародної торгівлі. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.

Система міжнародних послуг. Світовий ринок послуг. Способи міжнародної торгівлі послугами. Сектори послуг згідно положення СОТ. Транспортні послуги. Туристичні послуги. Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси

Тема 6. Міжнародний рух капіталу.

Міжнародний рух капіталу: сутність та причини. Передумови розвитку міжнародного руху капіталу. Основні форми та цілі вивозу капіталу закордон. Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми. Єврокредит. Міжнародна інвестиційна діяльність.

Переваги і недоліки спільного підприємництва. Світовий фінансовий ринок та його структура. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.

Поняття світової валютної системи. Міжнародні валютні відносини. Національні валютні системи. Світова валютна система. Еволюція світової валютної системи. Система «золотого стандарту». Конвертованість валюти. Міжнародна валютна ліквідність. Генуезька валютна система. Золотодевізний стандарт. Золотовалютний стандарт. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ). Європейська валютна система. ЕКЮ. Валютний курс, його види і системи. Валютна політика і її завдання. Форми і методи регулювання валютної політики. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Європейський банк реконструкції і розвитку.

Тема 8. Міжнародні розрахунки.

Сутність міжнародних розрахунків. Валютні умови міжнародних розрахунків. Види платежу. Форми розрахунку. Банківський переказ та акредитив. Інкасова форма розрахунків. Засоби розрахунку. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Основні види і центри міжнародної міграції робочої сили. Рівні й органи регулювання міжнародної міграції робочої сили. Позитивні і негативні соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили для країн-імпортерів та країн-експортерів. Функції і завдання Міжнародної організації праці (МОП). Міжнародна організація міграції. Інтеграція України у світовий ринок праці. Міграційна політика України.

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Світовий ринок технологій: суть і структура. Міжнародний технологійчний обмін. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями. Особливості сучасного світового ринку технологій. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Форми науково-технічного співробітництва. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами. Промислове шпигунство. Інші форми технологічного обміну. Міжнародне регулювання передачі технологій. Паризька конвенція з охорони промислової власності. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЄВ

Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні і негативні наслідки глобалізації. Антиглобалізм. Фінансова глобалізація. Ключові елементи фінансової революції. Класифікація глобальних проблем. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Сутність поняття "транснаціональна корпорація". Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК). Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК. ТНК як агент глобалізації світової економіки. Транснаціоналізація. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Поняття "міжнародні економічні організації" (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО. Сучасна система МЕО, їх класифікація. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету.

Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Сутність міжнародної економічної інтеграції, її характеристики, цілі, учасники й організатори. Сучасні особливості процесів міжнародної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Основні форми міжнародної економічної інтеграції. Рівні розвитку інтеграції. Передумови інтеграції країн. Етапи створення Європейського Союзу. Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Спільний ринок країн Південного конусу. Інтеграційні об'єднання Африки. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
"Міжнародні економічні відносини"**

(денна форма навчання)

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практич заняття	Самостій-на робота	Тренінг, КПЗ	Індивід робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин						
Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.	2	2	6	2		Тестування, опитування задачі, групові завдання
Тема 2. Теорії міжнародні торгівлі.	2	2	6			
Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ						
Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.	2	2	6		1	Тестування, опитування задачі, групові завдання
Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі	2	2	6			
Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.	2	2	6			
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси						
Тема 6. Міжнародний рух капіталу.	2	2	6	2	1	Тестування, опитування задачі, групові завдання
Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.	2	2	6			
Тема 8. Міжнародні розрахунки.	2	2	6			
Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки						
Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили	2	2	6	2		Тестування, опитування задачі, групові завдання
Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки	2	2	6			
Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЕВ						

Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.	2	2	6	2	1	Тестування, опитування задачі, групові завдання
Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.	2	2	6			
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.	2	2	6			
Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.	2	2	5			
Разом	28	28	83	8	3	

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практич заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин			
Тема 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.	1	-	10
Тема 2. Теорії міжнародні торгівлі.			10
Змістовий модуль 2. Міжнародна торгівля як первинна форма МЕВ			
Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.	1	1	10
Тема 4. Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі	1		10
Тема 5. Міжнародна торгівля послугами.			9
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси			
Тема 6. Міжнародний рух капіталу.	1	1	10
Тема 7. Світова валютна система і валютні відносини.			10
Тема 8. Міжнародні розрахунки.			10
Змістовий модуль 4. Міжнародні міграційні і науково-технічні зв'язки			
Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.	1	1	10
Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.			10
Змістовий модуль 5. Ключові проблеми розвитку МЕВ			
Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства.	1	1	9
Тема 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві.			10
Тема 13. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.			10
Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.			10
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1.

Тема: Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.

Мета — розкриття предмету і завдання курсу «МЕВ», визначення основних суб'єктів і об'єктів міжнародних економічних відносин та законів і принципів їх розвитку, визначення основних форм МЕВ та середовища дії системи МЕВ..

Питання для обговорення:

1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна і економічна категорія.
2. Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ та світового господарства.
3. Еволюція розвитку МЕВ.
4. Значення міжнародного порядку у системі МЕВ.
5. Передумови розвитку МЕВ як структурного елементу світового господарства.
6. Класифікація національних економік в системі МЕВ.
7. Форми МЕВ.
8. Середовище дії системи МЕВ

Практичне заняття 2.

Тема: Теорії міжнародної торгівлі.

Мета – проаналізувати теорії міжнародної торгівлі і визначити найбільш оптимальні для застосування на практиці.

Питання для обговорення:

1. Меркантилістська та неомеркантилістська теорії.
2. Теорія абсолютних переваг А. Смита.
3. Теорія порівняльних (відносних) переваг Д. Рікардо.
4. Теорія подібності країн.
5. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.
6. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Практичне заняття 3.

Тема: Міжнародні торговельні відносини.

Мета — розкрити сутність міжнародної торгівлі, як основної форми МЕВ, визначити основні її види, форми та особливості регулювання

Питання для обговорення:

1. Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку.
2. Ціноутворення на світовому ринку.
3. Види і форми міжнародної торгівлі.
4. Регулювання міжнародних торговельних відносин.

Практичне заняття 4.

Тема: Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Мета — розкрити підходи до класифікації та проаналізувати основні показники розвитку і оцінки міжнародної торгівлі

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних показників функціонування зовнішньоекономічної системи країни
2. Показники інтенсивності (інтегрованості та збалансованості) зовнішньої торгівлі
3. Обсягові показники міжнародної торгівлі
4. Показники, які характеризують структуру міжнародної торгівлі
5. Показники динаміки міжнародної торгівлі.
6. Показники результативності міжнародної торгівлі
7. Показники ефективності міжнародної торгівлі

Практичне заняття 5.

Тема: Міжнародна торгівля послугами.

Мета — визначити механізм регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Питання для обговорення:

1. Система міжнародних послуг.
2. Транспортні послуги.
3. Туристичні послуги.
4. Комерційні послуги.
5. Інформаційні послуги.
6. Освітні послуги.
7. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.

Практичне заняття 6.

Тема: Міжнародний рух капіталу.

Мета — визначення сутності та причин міжнародного руху капіталу, його видів та форм.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний рух капіталу: сутність та причини.
2. Сутність міжнародного кредиту, його види та форми.
3. Види міжнародного кредиту.
4. Міжнародна інвестиційна діяльність.
5. Переваги і недоліки спільного підприємництва.
6. Світовий фінансовий ринок та його структура.
7. Проблема заборгованості та можливі шляхи її розв'язання.

Практичне заняття 7.

Тема: Світова валютна система і валютні відносини.

Мета — визначення поняття світової валютної системи, її елементів та розкрити етапи розвитку світової валютної системи

Питання для обговорення:

1. Поняття світової валютної системи.
2. Елементи валютної системи.
3. Еволюція світової валютної системи.
4. Валютний курс, його види і системи.
5. Валютна політика і її завдання.
6. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Практичне заняття 8.

Тема: Міжнародні розрахунки.

Мета — розкрити сутність міжнародних розрахунків та умови міжнародних розрахунків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних розрахунків.
2. Валютні умови міжнародних розрахунків.
3. Види платежу.
4. Форми розрахунку.
5. Засоби розрахунку.
6. Використання банківських гарантій у міжнародних розрахунках.

Практичне заняття 9.

Тема: Міжнародна міграція робочої сили.

Мета — пояснити сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини та наслідки.

Питання для обговорення:

1. Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили (ММРС).

2. Сутність та основні риси світового ринку праці.
3. Основні види і центри ММРС.
4. Соціально-економічні наслідки ММРС.
5. Інтеграція України у світовий ринок праці.

Практичне заняття 10.

Тема: Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Мета — розкрити сутність світового ринку технологій та науково-технічних зв'язків.

Питання для обговорення:

1. Світовий ринок технологій.
2. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки.
3. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень.
4. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
5. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами.
6. Міжнародне регулювання передачі технологій.

Практичне заняття 11.

Тема: Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Мета — розкрити сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.

Питання для обговорення:

1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.
2. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
3. Фінансова глобалізація.
4. Глобальні проблеми.

Практичне заняття 12.

Тема: Міжнародні корпорації у світовому господарстві.

Мета — розкрити сутність поняття «транснаціональна корпорація», причини їх виникнення та типи.

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення транснаціональних корпорацій (ТНК).
2. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
3. Типи ТНК.
4. ТНК як агент глобалізації світової економіки.
5. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій.

Практичне заняття 13.

Тема: Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Мета – визначити роль міжнародних економічних організацій у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ.

Питання для обговорення:

1. Роль міжнародних економічних організацій (МЕО) в системі МЕВ.
2. Етапи розвитку міжнародних економічних організацій.
3. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО.
4. Сучасна система міжнародних економічних організацій та їх класифікація.

Практичне заняття 14.

Тема: Міжнародна економічна інтеграція.

Мета — розкрити сутність, основні форми, особливості, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ).
2. Етапи створення Європейського Союзу.
3. Північноамериканська економічна інтеграція.
4. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки (МЕРКОСУР).
5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії (АСЕАН).
6. Інтеграційні об'єднання Африки.

6. Тренінг, Комплексне практичне індивідуальне завдання

Метою проведення тренінгу з дисципліни "Міжнародні економічні відносини" є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти розвитку та розв'язання проблеми з питань щодо особливостей, закономірностей та тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття

Тематика: Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості країн для іноземного інвестора

Порядок проведення:

Завдання. Фірма А з Великобританії планує вийти за межі своєї країни, здійснивши прямі інвестиції в одну з країн: Німеччину, Польщу або Україну. Підрозділ має здійснювати торгівлю устаткуванням з Великобританії. Керівники британської компанії зібрали дані щодо основних факторів бізнес-середовища в цих країнах. Зробіть їх оцінку та виберіть країну найбільш привабливу для розширення бізнесу.

Методика виконання завдання:

- 1) проаналізуйте переваги кожної країни за факторами бізнес-середовища, що розглядаються керівниками компанії;
- 2) дайте письмове обґрунтування переваг кожної країни і оцініть їх за десятибальною шкалою: суттєві (10 б.), помірні (8 б.), незначні (5 б.), слабкі (2 б.), відсутні (0 б.)
- 3) результати аналізу занесіть до Таблиці 1.
- 4) підсумуйте бали кожної країни за дев'ятьма факторами А-З;
- 5) виберіть країну найбільш привабливу для здійснення прямих іноземних інвестицій відповідно до її місця в рейтингу.

Таблиця 1.

Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості країн
для іноземного інвестора

Оцінка факторів	Німеччина	Польща	Україна
А. Валютна стабільність			
Б. Умови отримання кредиту			
В. Рівень конкуренції на внутрішньому ринку			
Г. Рівень митного захисту внутрішнього ринку			

Д. Середня заробітна плата			
Е. Дохідність іноземного інвестування			
Є. Вартість оренди офісного приміщення			
Ж. Рівень розвитку банківського сектору.			
З. Політична стабільність			
Всього:			

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» виконується самостійно кожним студентом. Підготовка завдання здійснюється на основі опрацьованої літератури та зібраної інформації в мережі Інтернет, її аналізу та формулювання висновків. КППЗ оформляється у відповідності з встановленими вимогами. Виконання КППЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Завдання виконання комплексного практичного індивідуального завдання полягає у виявленні, аналізі та оцінці МЕВ країн світу (*на вибір студента*).

В індивідуальній роботі студенти повинні показати:

- правильне розуміння поставленого завдання;
- вміння працювати з літературними джерелами та використовувати законодавчі й інструктивні матеріали;
- висловлювати свої думки з актуальних питань і робити обґрунтовані висновки на основі проведеного аналізу;
- можливість використовувати теоретичні знання, отримані на лекціях, застосовувати сучасні методи дослідження з використанням таблиць, графіків, діаграм та інших графічних зображень.

7. Самостійна робота студентів

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виносить на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виносить на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

№ п/п	Тематика	К-сть годин (денна/заочна)
1.	Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія	6/10
2.	Теорії міжнародної торгівлі	6/10
3.	Міжнародні торговельні відносини	6/10
4.	Система показників розвитку і оцінки міжнародної торгівлі	6/10
5.	Міжнародна торгівля послугами	6/9
6.	Міжнародний рух капіталу	6/10
7.	Світова валютна система і валютні відносини	6/10
8.	Міжнародні розрахунки	6/10
9.	Міжнародна міграція робочої сили	6/10
10.	Міжнародні науково-технічні зв'язки	6/10
11.	Глобалізація та глобальні проблеми людства	6/9
12.	Міжнародні корпорації у світовому господарстві	6/10
13.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому співробітництві і регулюванні МЕВ	6/10

14.	Міжнародна економічна інтеграція	5/10
Разом:		83/138

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- реферати;
- розрахункові задачі;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

Критерії оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
1. Опитування (тестування) на заняттях: 7 тем по 5 балів – мах 35 балів. 2. Письмова робота – мах 65 балів.	1. Опитування (тестування) на заняттях: 7 тем по 5 балів – мах 35 балів. 2. Письмова робота – мах 65 балів.	1. Підготовка КПЗ – мах 40 балів 2. Захист КПЗ – мах 40 балів. 3. Участь у тренінгах – мах 20 балів	1. Тестові завдання (10 тестів по 3 бали – мах 30 балів 2. Теоретичне питання – мах 20 балів 3. Задача – 50 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)

75-84		С (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; on-line платформи: ZOOM; Google Meet)	1-14
2.	Система дистанційного навчання ЗУНУ moodle.wunu.edu.ua	1-14
3.	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: MS Office	1-14
4.	Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome. Firefox)	1-14

Рекомендовані джерела інформації

1. Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Навч. посібник: Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учбової літератури, 2018. 256 с..
2. Гуткевич С.О. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. - 3-е вид., перероблене та доповнене. – Вид-во «ДісаПлюс», 2021. 428 с
3. Зварич Р., Дем'янюк О. Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 26 с.
4. Зварич Р., Дем'янюк О. Методичні вказівки до проведення тренінгу з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 22 с.
5. Зварич Р., Дем'янюк О. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 22 с.
6. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці : Книги - XXI, 2019. 271 с.
7. Міжнародні економічні відносини: Підручник/ за ред. А. Крисоватого, Р. Зварича. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 660 с.
8. Міжнародні економічні відносини: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. 80 с.
9. Міжнародні економічні відносини: практикум/ О.І Шнирков, А.С. Філіпенко, Р.О Заблоцька, Н.В. Резнікова та ін. за ред. О.І Шниркова. К.: 2018. 321 с.
10. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Боярчук, А. І.; Огородник, Р. П.; Плющик, І. А.; Антофій, Н. М.; Федорова, Н. Є. Херсон : СТАР, 2018. 373 с.
11. Міжнародні економічні відносини: наоч. навч.-метод. посіб. / Рибчук, А. В.; Антофій, Н. М.; Герман, Л. Т.; Іващук, І. О. та ін. Укр.-англомов. вид. 2-е, перероб., допов. та розшир. Херсон : Гельветика, 2018. 391 с

12. Міжнародні економічні відносини: Бакалаврський курс : навч. посіб. / редкол.: д-р екон. наук, проф. І. М. Посохов [та ін.]. / Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т", Навч.-наук. ін-т економіки, менеджменту і міжнар. бізнесу, Каф. менеджменту інновац. підприємництва та міжнар. екон. відносин. Харків : Вид-во Іванченка І. С., Ч. 1 2018. 605 с.
13. Міжнародні економічні відносини : конспект лекцій / Шнирков О. І., Заблоцька Р. О. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. - 5-те вид. - Дніпро : Баланс-Клуб , 2018. 285 с.
14. Міжнародна торговельна діяльність: підручник/ В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.]; наук. ред. В.В. Рокоча. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
15. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / Т. В. Орехова, І. В. Хаджинов, М. В. Савченко та ін.; за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 324 с.
16. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнецова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
17. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. – 142 с
18. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс]: навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.
19. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.